

1. Naaktheid: de grote ontluistering

Binnenkort is het weer mei. En altijd in die eerste meidagen zie je weer veel documentaires op de televisie over de Tweede Wereldoorlog. Oude beelden, over de strijd, maar ook over de Jodenvervolging, de holocaust. Een enkele keer zie je dan ook die beelden, die het meest ontluisterend zijn, het meest schokkend: van Joodse mensen, die helemaal naakt voor een vuurpeleton staan, aan de rand van hun eigen graf, en zo door de mitrailleurs worden neergemaaid.

Afschuwelijk om te zien.

Zoals er ook die beelden zijn van de gaskamers, waar mensen naakt naar binnen worden gedreven.

Vermoord worden is iets onbeschrijflijks, maar dan ook nog beroofd van al je menselijke waardigheid, naakt als een dier...

Het is alleen maar goed en eerbiedig dat afbeeldingen van Jezus aan het kruis, of beelden, Jezus niet naakt laten zien. Hij heeft dan altijd een lendendoek om. Maar historisch gezien is de kans groot dat Jezus naakt aan het kruis heeft gehangen. Zeker weten doen we dat niet, en dat hoeft ook niet, maar één ding is wel helder: Jezus is aan het kruis volstrekt ontluisterd, ontdaan van elke waardigheid. Het kruis, dat kunnen wij nog wel op een romantische manier tekenen, of schilderen, of afbeelden, maar het was op geen enkele manier romantisch, het was alleen maar gruwelijk, afschuwwekkend.

Normaal lieten de Romeinen mensen die veroordeeld waren naakt naar de executieplaats lopen, met de dwarsbalk van het kruis op hun rug. Hun dwarsbalk, die woog al zo'n 30 tot 50 kilo. Dat deed natuurlijk ontzettend veel pijn, je armen waren aan die balk vastgebonden, en het schaafde aan alle kanten pijnlijk tegen je huid. Bovendien: als je viel, dan kon je niet je armen uitsteken om jezelf tegen te houden.

Nu weten we dat Jezus Zijn kleren droeg tot aan Golgotha. Dat had te maken met het Joodse verbod op naaktloperij. De Romeinen wilden de Joden niet al te veel irriteren. Vandaar dat pas op de heuvel Golgotha Zijn kleren van Hem af werden genomen.

2. Jezus wordt afgeschreven, Zijn kleren verdubbeld

En daar hangt Hij dan. Beroofd van Zijn eer. Eenzaam tussen hemel en aarde. En terwijl Hij daar hangt worden onder Zijn ogen, aan de voet van het kruis, Zijn kleren verdeeld. Alsof de satan de oorlogsbuit aan het verdelen is. 'Die kleren?' denken de soldaten, 'die kleren, die heeft Hij toch niet meer nodig. Wij hebben onze job gedaan, Hij hangt, we gaan eens even een spelletjes spelen, jongens.'

Jezus is totaal afgeschreven. Hij wordt weggewerkt uit deze wereld. Voor Hem was geen plaats bij Zijn geboorte. Voor Hem is nu ook geen plaats meer. 'Weg met Hem, kruisig Hem!' Zo is het geschreeuwd door de massa. Als afval weggesmeten. En hier ziet Hij het gebeuren: Zijn eigen kleren, ze worden verdeeld en verdubbeld. Het is over en uit met Jezus.

Dat moet u zich eens indenken, dat je daar hangt, je hangt naakt te lijden, te schande voor iedereen, en je kleren, die je met plezier hebt gedragen, gaan van hand tot hand.

Johannes geeft in zijn evangelie nog een paar details. Hij schrijft, in Johannes 19: 23: 'De soldaten maakten van Zijn kleren vier delen, voor ieder één deel, en dan was er ook nog zijn onderkleed. Dit kleed', schrijft Johannes, 'was zonder naad, uit één stuk geweven.'

Vier delen en een onderkleed. De uitleggers schrijven: 'Waarschijnlijk gaat het bij die vier delen om een hoofddoek, om de sandalen van Jezus, om Zijn bovenkleed en om Zijn gordel.' Joden droegen in die tijd een onderkleed met een gordel eromheen, en daarover een bovenkleed. En verder dan een hoofddoek en sandalen.

Wat moeten de soldaten nu met dat onderkleed?

Kennelijk is dat van heel kostbare stof. Het is uit één stuk geweven. Dat maakt het heel kostbaar en heel uitzonderlijk. Waarschijnlijk zal het een geschenk zijn geweest van iemand die een heel warm hart had voor Jezus. Wist u dat ook de hogepriester een onderkleed droeg dat uit één stuk was geweven? Dat wordt ons meegedeeld door de Joodse geschiedschrijver Flavius Iosephus.

En dit onderkleed, dit bijzondere onderkleed, wordt verdubbeld. 'Dit hebben dan de soldaten gedaan', schrijft Johannes erbij. Ruwe kerels uit een ver land, wat weten die af van Joodse godsdienstige geschriften? Waarschijnlijk helemaal niks! Maar intussen zijn ze, al dobbelend, een profetie aan het vervullen. De profetie uit Psalm 22. We hebben de woorden gehoord en gezongen: 'Al mijn beenderen kan ik tellen; zij kijken toe, zij zien met leedvermaak naar mij. Zij verdelen mijn klederen onder elkander en werpen het lot over mijn gewaad.'

3. Hier worden profetiën over de Messias vervuld!

En als we dát gaan zien, dat hier op Golgotha profetiën in vervulling gaan, dat hier niet zómaar een misdadiger hangt, maar een Hogepriester, dan komen we dicht bij het geheim, bij het mysterie van wat er hier gebeurt. Hier hangt de Verlosser, de lijdende Knecht van de HERE, en Hij is bezig als Hogepriester een offer te brengen. Geen dierenoffer. Nee, Hij offert Zichzelf. Voor ons! Want een Hogepriester is een bemiddelaar. Hij brengt de zonden van het volk bij God, hij offert een dier en bidt om genade. En dan mag Hij namens God die genade inderdaad aan het volk toezeggen.

Jezus wordt hier naakt aan het kruis gehangen. Waarom? Om ons de schande te besparen dat we als het ware naakt voor God zouden moeten verschijnen. Ontluisterd, onteerd. Hij draagt voor ons het oordeel van God, het oordeel over onze schuld, onze zonden. En Hij gaat daarvoor de diepste put van het lijden in, dieper dan wij ons ooit kunnen voorstellen. Het lichamelijke lijden van Jezus is al zo onvoorstelbaar groot, maar nog vele malen erger is Zijn geestelijke lijden, als ook Zijn hemelse Vader Hem in de steek laat. Stikdonker is het op Golgotha, en intens verdrietig klinkt Zijn klacht: 'Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?' Het zijn woorden uit diezelfde Psalm 22. Alles ontvalt Jezus, alles, zelfs Zijn Vader laat Hem hier vallen.

Jezus Christus, Hij gaat door de diepste diepten, om ons de vrijheid te geven. Vrijheid van alle schuld. Ik weet niet of u die schuld ervaart. Kijk, als wij onszelf vergelijken met andere mensen, dan komen de meesten van ons er best goed af. Dan kun je zeggen: 'Wat een gezeur altijd, over zonde. Ik leef toch best goed?' Natuurlijk, niemand is volmaakt, maar ik ben best sociaal, en ik doe wat ik kan om anderen te helpen.' Maar het gekke is: hoe langer je met God leeft, hoe langer je verbonden bent met Jezus, hoe meer je het gaat ontdekken: 'In mijn denken, in wat ik zeg en doe, daar zit veel meer kwaad in dan ik dacht. Oppervlakkigheid. En ijdelheid. En jaloezie. En ik-gerichtheid. En noem het allemaal maar op. Hoe langer je met God leeft, hoe meer je je erover verwondert, dat Hij nog met je te maken wil hebben. En dat Hij in Jezus tot het uiterste gaat om ons te redden. Tot de uiterste ontluistering.

Maar weet u wat het gevolg is? Jezus gaat door de hel van Golgotha, om daarna op een onvoorstelbare manier verhoogd te worden, geëerd door Zijn Vader, geloofd en geprezen uit volle borst, door miljoenen en nog eens miljoenen engelen! En dan krijgt deze Zoon van God, van wie de kleren verdeeld zijn, en verdubbeld, van God Zelf nieuwe kleren. In Openbaring 1 lezen we hoe Jezus aan Johannes verschijnt, als de opgestane Heer, die alle macht gekregen heeft in hemel en op aarde. En wat staat er dan, in Openbaring 1: 12: 'En ik keerde mij om, ten einde de stem te zien, die met mij sprak. En toen ik mij omkeerde, zag ik zeven gouden kandelaren, en te midden van de kandelaren iemand als de zoon van een mens, bekleed met een tot de voeten reikend gewaad, en aan de borst omgord met een gouden gordel; en zijn hoofd en zijn haren waren wit als witte wol, als sneeuw, en zijn ogen als een vuurvlam.'

4. Hebben wij iets om aan te trekken?

Omdat Jezus daar heeft gehangen, aan het kruis, naakt en ontluisterd, voor ons – omdat Hij dat allemaal voor ons heeft overgehad, daarom heeft Zijn Vader Hem een prachtig gewaad gegeven. Een gewaad dat tot aan Zijn voeten reikt.

En wij? Ook wij hoeven niet meer naakt voor God te staan. Door wat Jezus gedaan heeft op Golgotha, zijn er ook voor ons nieuwe kleren. Openbaring 3: 5, daar zegt de Here Jezus: 'Wie overwint, zal aldus bekleed worden met witte klederen; en Ik zal zijn naam geenszins uitwissen uit het boek des levens, maar Ik zal zijn naam belijden voor mijn Vader en voor zijn engelen.' Vindt u het niet wonderlijk? U en ik, wij zijn dat toch niet waard? Absoluut niet!

Vorige week lasen we op Teletekst een spreuk, Annette en ik. Daar moesten we wel om lachen. 'De meeste vrouwen,' stond er, 'hebben twee problemen: ze hebben niets om aan te trekken, en ze hebben kastruimte te kort om het op te bergen.'

Enkele verwijzingen

- * In Zacharia 3: 1-5 vinden we een profetie, waarin de verlossing door Jezus al symbolisch wordt voorgesteld. De hogepriester Jozua ('Joshua' is Hebreeuws voor Jezus) wordt van zijn vuile kleren ontdaan, en krijgt nieuwe feestkleren aan.
- * Zie ook: Jesaja 61: 10, Openbaring 7: 9-12 en Openbaring 19: 6-9.

Ja, en toen ik met deze preek bezig was, moest ik daar weer aan denken. Is dat eigenlijk niet ons probleem, als mensen, als mannen én vrouwen: we komen kisten tekort om al onze kleren in op te bergen. Letterlijk, soms, maar vaak ook figuurlijk. We kunnen ons zó mooi voordoen, naar de mensen om ons heen, en ook naar onszelf, we hebben altijd ook voor onszelf allerlei redeneringen om onszelf te rechtvaardigen. Maar als het erop aankomt, en we staan voor God, dan hebben we niets om aan te trekken. Helemaal niets. Weet u wat er staat, in Jesaja 64: 6: 'Wij zijn allen geworden als een onreine, al ónze gerechtigheden zijn geworden... als een bezoedeld kleed; wij vielen allen af als het loof (als de bladeren in de herfst) en onze ongerechtigheden voerden ons weg als de wind.'

Kásten vol kleren, maar bij nader inzien... hebben we niets om aan te trekken. En dan die uitspraak van Jezus, in Openbaring 3: 'Wie overwint, zal aldus bekleed worden (... bekleed wórdend!) met witte klederen; en Ik zal zijn naam geenszins uitwissen uit het boek des levens, maar Ik zal zijn naam belijden voor mijn Vader en voor zijn engelen.'

Dat is nou, gemeente, waarom het morgen een Góede Vrijdag is. Onze Verlosser, naakt en ontluisterd aan het kruis, Hij geeft u en mij luister door een blinkend wit kleed. Hij, onteerd en veracht, geeft ons onverdiende eer door bij de Vader onze naam met ere te noemen.

5. Voor ons een wit kleed: gratis, maar duur gekocht!

Een wit kleed. Dat doet je denken aan de doop. Kinderen met een witte doopjurk aan. En vorig jaar zag ik het nog in Israël, hoe mensen zich lieten dopen in de Jordaan, in een wit doopkleed. Misschien zijn sommigen van ons op die manier gedoopt.

Een wit doopkleed. Eigenlijk zit daar de hele boodschap in. Door het offer van Jezus Christus is er voor ons een nieuw begin. De weg naar de troon van God ligt open. De weg naar het eeuwige leven ligt open. Niet vanwege ónze mooie kleren. Maar vanwege dat witte kleed, dat ons gegeven wórdt. Gratis, maar tegelijk zo onvoorstelbaar duur. Gekocht door Jezus, die naakt hing te bloeden.

En als we vandaag het brood eten en de wijn drinken, dan mogen we vol verwondering de Heiland aanbidden, en het zeggen, in gedachten: 'Dit brood, symbool van Uw lichaam, mag ik eten, deze wijn, symbool van Uw bloed, mag ik drinken, als een teken, dat ik niet naakt voor God hoef te staan. Ik mag het weten: ook voor mij is er zo'n wit kleed. Gekocht door Jezus. Wonder boven wonder!

Laat mij dan, liefdevolle Heiland, altijd, in alle dingen met U verbonden zijn. Laat mij helemaal leven voor U. Laat mij dan, in vreugde en pijn, met U in gemeenschap zijn!

Amen.